

Lyhyesti

KANSANTALOUDELLINEN AIKAKAUSKIRJA 60 VUOTTA SITTEN

Kansantaloudellisessa aikakauskirjassa 4/1933

Axel Solitander: Englannin ja pohjoismaiden kauppasopimusneuvotteluista aiheutuneista huomioista

Protektionismi valtasi alaa 1930-luvun alussa. Myös Suomen viennille tärkeä Iso-Britannia oli luopunut vapaakaupasta.

"Syyskuun 29 päivänä 1933 allekirjoitettu Suomen ja Englannin välinen kauppasopimus on monessa suhteessa merkityksellinen. Se järjestää kauppapoliittiset suhteemme tärkeimpään vientimaahamme uudelleen vahvalle pohjalle siitä suhteellisesta epävarmuudesta, johon me olimme joutuneet Englannin luovuttua vapaakaupasta."

Muut pohjoismaat olivat jo neuvotelleet sopimuksen Ison-Britannian kanssa. Ne toimivat pohjana Suomenkin sopimukselle. Suomi ei ensimmäiseen junaan tuolloin kelvannut.

"Suomi oli alun pitäen hakenut pääsyä neuvotteluihin yhteen aikaan Skandinaavian maiden kanssa. Täällä oltiin täysin selvillä

siitä, että Englannin ja Skandinaavian väliset sopimusneuvottelu faktillisesti määräisivät myöskin Englannin ja Suomen välisen sopimuksen ehdot, ja katsottiin siitä syystä suotavaksi, että neuvotteluja käytäisiin yhtäaikaan. Näin ei käynyt Englanti solmi ensin sopimuksensa Ruotsin, Norjan ja Tanskan kanssa, jonka jälkeen Suomi kutsuttiin neuvotteluihin sitten kuin, jo ennen Skandinaavian neuvottelujen päättymistä, kummallakin taholla oli laadittu ääripiirteinen neuvottelujen ohjelmasuunnitelma."

Ja loppu oli kuin ETA-neuvotteluista:

"Neuvottelujen alkaessa toukokuun jälkipuoliskolla oltiin niin ollen täysin selvillä siitä, ettei Englannilta voitu odottaa mainittavia lisämyönnytyksiä yli sen, mikä sisältyi Skandinaavian sopimukseen. Luonnollisesti oli taktillisesti tarpeellista ja välttämätöntä yrittää lisämyönnytyksien saantia, mutta joka tapauksessa näytti varmalta, etteivät Suomen vaatimukset muodostuisi neuvottelujen ytimeksi, vaan että nämä keskittyisivät niihin myönnytyksiin, joihin Suomen oli Englannin vaatimuksesta mentävä."

EALE KOKOONTUI MAASTRICHTISSA

European Association of Labour Economists piti vuosikokouksensa Maastrichtissa syyslokakuun vaihteessa. Tämä järjestyksessä viides kokous tarjosi entistä laajemman ohjelman, mikä yhdessä kokouspaikan valinnan kanssa vaikutti työmarkkinatutkijoiden runsaaseen osanottoon.

Esimerkiksi Suomesta oli ennätysmäinen määrä esitelmiä – yhteensä seitsemän! Mistä tämä sinänsä rohkaiseva muutos johtuu? Onko työmarkkinatutkimuksen suosio kasvamassa myös Suomessa? Ovatko suomalaiset tutkijat vihdoinkin havainneet, että on muitakin kansainvälisiä kokouksia kuin EEA ja ESEM? Vai onko kireä taloudellinen tilanne vähentänyt "bonusmatkailua"?

Suomalaisten esitelmät osoittivat myös sen, että meillä tutkitaan nykyään muutakin kuin palkkaneuvottelumalleja. Työttömyyttä käsiteltiin kahdessa suomalaisessa esitelmässä: *Juha Kettunen* kertoi koulutuksen vaikutuksista työttömyyden kestoon ja *Jaakko Kiander* haki vastausta siihen, miten työttömyyspäivärahojen rahoitus vaikuttaa palkkaneuvottelujen lopputulokseen. Palkkarakennekysymyksiä pohdis-

keltiin kolmessa esitelmässä: *Jari Vainiomäki* ja *Seppo Laaksonen* kertoivat tutkimustuloksistaan toimialoittaisista palkkaeroista Suomessa vuosina 1975-85, *Rita Asplund* vertaili yksityisen ja julkisen sektorin palkkarakenteita Suomessa ja *Merja Kauhanen* tarkasteli shokkien vaikutuksia Suomen tehdasteollisuuden palkkoihin ja työllisyyteen. *Jaakko Pehkosen* ja *Jyri Viskarin* esitelmä koski palkkaliukumia. *Jouko Nätti* pohdiskeli, onko osa-aikatyö naisille loukku pohjoismaissa?

Kokouksen huippukohtat tarjosi neljä kutsuttua esitelmänpitäjää. *Edmond Malinvaud* kysyi esitelmässään, onko nykyinen stagnaatio Euroopassa haaste makrotalouden työllisyysteorioille? *Stephen Nickell* esitelmöi tuotantomarkkinoiden ja työmarkkinoiden yhteyksistä. *Joop Hartog* piti erinomaisen esitelmän yksilöiden kyvykkyydestä ja inhimillisestä pääomasta. Kokouksen päätti *Richard Blundell* esitelmällään työvoiman tarjonnasta. Suomalaisten työmarkkinatutkijoiden kannattaa pitää mielessään EALEn ensi vuoden kokous, joka alustavien tietojen mukaan pidetään Varsovasa.

PUHEENVUORO NAISEKONOMISTEILLA

Naiskansanedustajat ja naisekonomistit järjestivät 2.11. tilaisuuden "Taluskriisi ja naiset" eduskunnan auditoriossa. Tilaisuuden yhtenä tavoitteena oli oikaista sitä väärinkäsitystä, että useilla talouden sarjoilla ei löydy naisia asiantuntijoiksi päätösten valmisteluvaiheessa. Tilaisuudessa keskusteltiin myös siitä, miten lama ja julkisen sektorin leikkaukset vaikuttavat sukupuolten väliseen työnjakoon ja tasa-arvoon. Näiden suurten kysymysten esittäminen tuntuu olevan vain naisten varassa – ehkä ymmärrettävistä, muttei hyväksyttävistä syistä.

Naisekonomistit esittivät tilaisuudessa viisi valmisteltua puheenvuoroa. Niitä kuunteli run-

saat sata naista. Puheenvuorot käsittelivät pankkitoimialan näkymiä, yritysten investointialtiutta, toimialojen tulevaisuutta, työmarkkinoiden tasa-arvoa, ja perhepolitiikan suuntaa. Niistä vastasivat *Sinikka Salo*, *Tarja Heinonen*, *Synnöve Vuori*, *Jaana Kurjenoja* ja *Seija Ilmakkunnas*.

Tilaisuuden avasi eduskunnan varapuheemies *Saara-Maria Paakkinen* ja puheenjohtajana toimi kansanedustaja *Ulla Anttila*. Kansanedustajat jaksoivat kuunnella ja keskustella kuten muukin yleisö. Tutuiksi tultiin myös seminaarin jatkoilla – naisellisesti – kahvinjuonnin merkeissä.

SITRAN EKONOMISTIKURSSI 8. KERRAN

Kohta kymmenen vuotta sitten startannut yksi SITRAn yleishyödyllisistä koulutushankkeista eli ekonomistien täydennyskoulutuskurssi järjestetään ensi maaliskuussa jo kahdeksannen kerran. Aikoinaan määräaikaiseksi päätetty kurssi on löytänyt yhä uusia koulutettavia, vaikka jo parisensataa etupäässä julkisen hallinnon ja tutkimuslaitosten piirissä työskentelevää ekonomistia on hakenut uusia ajatuksia kurssilta.

Mukaan on tullut aiempaa enemmän mm. yrityksissä työskenteleviä ekonomisteja ja samalla muun pohjakoulutuksen omaavia henkilöitä, jotka kuitenkin työssään tarvitsevat riittävän yleisnäkemysten nykyisen talouselämän ja kansantalouden lainalaisuuksista. Muutama insinööri tai juristi on jo pitkään sisältynyt kurssitettavien joukkoon.

Kurssien tavoitteena on tiivis ajantasalla

oleva tietopaketti sekä talousteorian että ympärillä näkyvän käytännön tilasta ja kehityssuunnista. Perusasioita ei kerrata, tavoitteena on pikemminkin kattava yleisnäkemys ja kyky hallita koko kansantaloutta koskevaa keskustelua. Integraaleja ja kaavoja vilahtaa kuin näytteeksi luennossa tai kahdessa, mutta pääsääntöisesti uusien tietojen ja ajatusten omaksumiseen riittää käytännön työssä tarvittava matematiikka.

Integraaleja näkyvämpi on ollut ja tulee olemaan kansainvälisten luennoitsijoiden panos. Kullakin kurssilla on ollut 4 - 6 kansainvälistä asiantuntijaa ja tutkijaa.

— Ajankohta 7.-11.3. ja 21.-25.3.1994

— Paikka Hanasaari, Espoo ja Johtamistaidon opisto Aavaranta, Kirkkonummi

— Lisätietoja August Leppä, SITRA, puh. 618991